

Na rakovinu prostaty v Česku stále umírá asi 1 500 mužů ročně

Na rakovinu prostaty v Česku ročně zemře přes 1 500 mužů a toto číslo neklesá. Urologové říkají, že by velkou část z nich mohli zachránit, kdyby se u nich nádor odhalil včas. V těchto dnech spouštějí pilotní projekt, v němž se pokouší zjistit, jak nejlépe zachytit ty, jichž by se nádor mohl týkat a vážně je ohrozit. Výzkumu se účastní tisíce mužů, zdravotní pojišťovna, část praktických lékařů a vybrané laboratoře. O projektu, jehož výsledky budou známy na počátku příštího roku, budou urologové mluvit na 67. výroční konferenci České urologické společnosti ČLS JEP, která startuje online 20. října. Karcinom prostaty je prvním nejčastějším solidním zhoubným nádorovým onemocněním mužů v Česku.

Urologové nevzdávají jednání o plošném screeningu s ministerstvem zdravotnictví. Diskuzi přetrhla pandemie nemoci covid-19. Specialisté na léčbu chorob vylučovací soustavy a mužských pohlavních orgánů připomínají, že v zemích, kde plošný screening zavedli, klesla úmrtnost na karcinom prostaty až o 20 %. V tuzemsku si diagnózu rakoviny prostaty každoročně vyslechne přibližně 8 000 mužů, agresivní nádory má 10–15 % z nich. *„Nádory prostaty se obvykle týkají mužů po padesátce, zprvu se nijak neprojeví, jsou tzv. asymptomatické. Přibližně 70 % těchto nádorů roste pomalu, ale když už se ohlásí obtížemi, může být na kompletní odstranění pozdě. To se týká asi 20 % pacientů,“* říká prof. MUDr. Roman Zchoval, Ph.D., MBA, předseda České urologické společnosti (ČUS) ČLS JEP.

Aby měl plošný screening smysl, musí v dané zemi fungovat minimálně 10–15 let. Teprve pak se v počtech prohlídek na jeden zachráněný život dostávají lékaři na slibné hodnoty. *„Na*

jednoho zachráněného je třeba léčit šestnáct pacientů. A ne všem léčba prospěje, u části z nich roste nádor natolik pomalu, že vzhledem ke svému věku obvykle zemřou na něco úplně jiného. Naopak nasazení agresivní terapie jim může uškodit. Je tedy nesmírně důležité vybrat ty, které má smysl léčit, a ty, kde je naopak lepší nádor pozorně a pravidelně sledovat bez větších zásahů,“ vysvětluje prof. MUDr. Milan Hora, Ph.D., MBA, přednosta Urologické kliniky FN Plzeň, místopředseda ČUS. S věkem se podle něj nějaký druh anomálie objeví takřka u každého muže. Například u mužů starších 80 let naleznou lékaři mikroskopické změny na prostatě včetně malignit (zhoubností) v 80 % případů. „*Proto je pro nás důležitým ukazatelem úmrtnost na tyto nádory,*“ vysvětluje prof. Hora.

Urologové tak potřebují případný screening co nejpřesněji zacílit a určit správně hodnotící parametry – roli může hrát například věk, výskyt karcinomu prostaty v rodině, hladina tzv. prostatického specifického antigenu (PSA), která se zjišťuje z krve, atp. Podle prof. Zachovala ušetří časný záchyt nádorů zdravotnímu systému miliony korun za léčbu, která by následovala, pokud by se nádor rozšířil. Raná stadia nádorů se podle něj léčí obvykle operativně a přijdou systém přibližně na 200 000 korun za jednoho člověka. Pokud se však léčí pacient už s pokročilým nádorem, šplhají se náklady na terapii do stovek tisíc korun měsíčně. „*Vyléčení lidé navíc zůstávají ekonomicky aktivní,*“ doplňuje předseda ČUS.

Plošný screening karcinomu prostaty zavedlo například Švýcarsko, Švédsko, Německo nebo Nizozemsko. „*Čísla z těchto zemí ukazují, že se snaha o časný záchyt rakoviny vyplatí. Naopak v USA, kde screening v roce 2012 pozastavili, významně stoupla úmrtnost a výskyt pokročilých stadií nemoci,*“ doplňuje prof. Zachoval. Nádorové onemocnění se zprvu obvykle nijak výrazně neprojevuje, později muži pociťují potíže při močení, mají krev v moči, mohou mít ale také bolestivou ejakulaci nebo potíže s erekcí.

Podle urologů nyní žije v Česku přibližně 60 000 mužů, kteří

se s nádorem v nějaké fázi léčí nebo léčili. Nejvíce nemocných je v Praze, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji.

Obecně platí, že vyšší riziko výskytu je ve vyspělých zemích. Ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi je Česko šesté, co se počtu nemocných týče. Ve světě je na třináctém místě.

Zdroj: All4fun.cz, 30. 10. 2021